

A Központi Statisztikai Hivatal jelentése az 1959. első fél év eredményeiről

(Folytatás az 1. oldalról.)

A papírelállítás megjavítása érdekében májusban a Csepeli Papírgyárban megkezdte termelését a mintegy 70 millió forint értékű új papírgyártó gép, amely mintegy egyötödével növelte a papírgyártás teljesítőképességét.

Az ipar műszaki fejlesztésében elért eredmények ellenére több területen továbbra is jelentős az elmaradás. Vontatottan halad a Diesel-program végrehajtá-

sa. Nem haladt kielégítő ütemben egyes új termékek típusainak bevezetése. A vállalatok egy része nem tett eleget kooperációs szállítási kötelezettségeinek és az egyes termékek gyártásának profilozása nem volt tervszerű. Az első fél évben az állami iparban az egy munkásra jutó termelés három százalékkal haladta meg az 1958 első fél évben elért szintet. (A Központi Bizottság márciusi határozata az év egészére 5 százalékos termelésnövekedést írt elő.)

Mezőgazdaság

1959 első hónapjaiban jelentősen fellendült a termelési tevékenység. A tavaszi munkák megindulásakor, március végén, amikor a termelési tevékenység éleji szervezése lényegében már befejeződött, 4517 termelőszövetkezet volt az országban, 1010-zel több, mint az előző év végén. A termelőszövetkezetek ekkor több, mint félmillió tagja volt. A termelőszövetkezetek március 31-i (közös és háztáji) szántóterülete 3 millió 378 ezer katasztrális hold volt, az ország összes szántóterületének 36,1 százaléka. Az egész szocialista szektor szántóterülete az összes szántóterület 50,3 százaléka volt. Sok esetben egy-egy közép parasztság csaknem teljes egészében lépett a termelőszövetkezetekbe: 1959 március végén 1263 termelőszövetkezeti közösség volt az országban.

A termelőszövetkezeti mozgalom gyors fejlődésével összefüggésben, jelentősen megnövekedett a mezőgazdasági munkák gépesítése. A gépparkok 1959. I. fél évében közel 34 százalékkal több gépi munkát végeztek, mint az előző év azonos időszakában, ezenkívül 1959 évben a mezőgazdasági termelőszövetkezetek részére 26 százalékkal több gépi aratásra költöket szerződést, mint amennyi a gépparkok 1958. évi teljesítménye volt. A megnövekedett gépi igények kielégítése céljából — a mezőgazdasági gépgyártás fokozásán kívül — a múlt év első feléhez képest, je-

Kükereskedelem

A kükereskedelmi forgalom 1959 I. félévében jelentős mértékben megnőtt a múlt év azonos időszakához képest: a behozatal 17 százalékkal, a kivitel 14 százalékkal volt nagyobb, mint egy évvel ezelőtt.

Az átlagosnál nagyobb mértékben nőtt a gépek, és a mezőgazdasági termékek importja, a gépiport emelkedése főleg egyes ipari beruházásokhoz szükséges gépek, néhány vasúti- és közúti jármű, továbbá a mezőgazdasági gépek megnövekedett behozatalával függ össze. Az 1959 I. félévi kivitelben a múlt év azonos időszakához képest közel másfélszeresére nőtt a finommechanika és a hűtőtechnikai cikkek exportja. A fontosabb hűtőtechnikai termékek közül például rádióműsorvevőből 650 százalékkal többet, televíziós műsorvevőből pedig körülbelül négy-

A lakosság jövedelmei és vásárlásai

Az egész lakosság pénzbevétele 1959 I. félévében 8 százalékkal volt több, mint a múlt év első felében. Ezen belül munkabérek és személyi jellegű kifizetések címén 9 százalékkal, felvásárlási kifizetések címén 6 százalékkal nagyobb pénzösszeg került a lakossághoz, mint a múlt év azonos időszakában. A pénzbevételek növekedése elsősorban a foglalkoztatottság növekedésével függött össze, de jelentősen növelték a lakosság pénzbevételeit az év eleje óta hozott olyan kormányintézkedések, mint a nyugdíjteljesítés, a pedagógusok és az egészségügyi dolgozók fizetésének emelése, a családi pótlék emelése. A lakosság takarékbetét állománya a fél év folyamán egy milliárd forinttal tovább növekedett és június 30-án meghaladta a 3,3 milliárd forintot.

A pénzbevételek növekedéséhez hasonló mértékben nőtt a kiskereskedelmi for-

galma is. Az első félévében a kiskereskedelmi eladás 28 milliárd forint volt, 8 százalékkal több, mint 1959 első félévében. A kiskereskedelmi I. féléves eladási tervét 4 százalékkal túlteljesítette. Az összes eladásban belülről az állami kiskereskedelmi forgalom 9 százalékkal, a szövetkezeti kiskereskedelmi 7 százalékkal volt nagyobb, mint 1958. I. félévében.

Az egész kiskereskedelmi forgalom növekedésén belül az élelmiszerek bolti forgalma több mint 4 százalékkal emelkedett. Az élelmiszer-eladás a fél év folyamán kielégítő volt. Elsősorban az élelmiszer fontosabb élelmiszerek eladása növekedett, húsból, tejből, tojásból, zöldség- és gyümölcsfélékből lényegesen többet vásároltak, mint az előző évben. Május-június hónapokban a zöldség- és gyümölcsfélék ára a boltokban és a piacokon is olcsóbb volt, mint 1958 azo-

nos időszakában.

1959 I. félévében a ruházati cikkek mintegy 10 százalékkal többet vásároltak a lakosság, mint a múlt év első felében. Különösen nagymérvű forgalom emelkedés volt március és április hónapokban, amikor a ruházati cikkek forgalma 26, illetve 14 százalékkal haladta meg az egy évvel ezelőt. A vártnál nagyobb ruházati vásárlások következtében a kereskedelem készlete átmenetileg csökkentek, és egyes, leginkább keresett választékokból és minőségekben a kereskedelem időlegesen nem tudta kielégíteni a keresletet. Májusban és júniusban a ruházati nagykereskedelem lényegesen növelte árubeszerzését és e cikkek nagyrészből az ipari termelés is számottevően emelkedett.

Az I. fél év folyamán az építőanyagok és a tartós fogyasztási cikkek, köztük a televízió- és rádióműsorvevő készülékek, a motorkegypárok, a bútorok, stb. együttes forgalma 13 százalékkal volt több, mint a múlt év azonos időszakában. A forgalom növekedéséhez hozzájárult az egyes tartós fogyasztási cikkek bevezetett részletakciója.

A vendéglátó vállalatok forgalma 1958 I. félévéhez képest lényegesen nem változott. A fél év folyamán a vendéglátás és az üdülétes további fejlesztésére, — különösen a Balaton partján — több új vendéglőt, éttermet, pavilont létesítettek.

Népmozgalmi, egészségügyi és kulturális eredmények

A népesség száma 1959 I. félévében folyamán körülbelül 25 ezerrel nőtt. Ezen időszak alatt az ezer lakosra számított élveszületések száma tovább csökkent, és ugyanakkor az ezer lakosra számított halálozások száma — főként a tavaszi influenzajárvány hatására — több volt, mint 1958 első felében. Ennek következtében a természetes szaporodás mértéke csökkent. A csecsemőhal-

andóság alacsonyabb volt, mint a korábbi években. A fél év folyamán tovább fejlődött az egészségügyi szervezet: a kórházi ágyak száma a fél év végén meghaladta a 70 ezret, emelkedett a szakrendelési órák száma. Az I. félévében — elsősorban a márciusi és áprilisi influenza járvány következtében — a táppénzes betegállományban lévők aránya átlagosan 4 százalékkal volt több, mint 1958 első felében. Az 1958—59. tanévben az általános iskolák VIII. év-

fordított nem kis összegek a dolgozó nép számára kamatoznak. Egyre több a céltudatos ütemezés szerinti, művészi érzékkel és helyesen helyreállított emlékek száma az ország különböző területein. A visegrádi ásatások, az esztergomi restaurálások, a diósgyőri, a veszprémi, a

A Glezoz-per pénteki tárgyalási napján a védelem a vádirat újabb részleteit cáfolta meg

Az athéni katonai bíróság pénteken délután a Glezoz-perben Papszpiropuszol titkosrendőrtisztet, a vád legfontosabb tanuját hallgatták ki. A tanú »bizonyíték-ként« egy görög újságíróválasztékot mutatott, a kivágott fénykép szocialista országokban élő négy egyenruhás görög menekültet ábrázol. A titkosrendőrtiszt azt állította, hogy ezeket az egyenruhákat »a vasfüggöny mögött létesített kémiskolák« hallgatói viselik.

Ilou ügyvéd, az EDA képviselője később kérdéseket tett fel a tanúnak, és ekkor kiderült az igazság. A védő megkérdezte: »Ismeri-e ön egyáltalán az orosz katonai egyenruhát?« Amikor a tanú vonakodott válaszolni, az ügyvéd közölte, hogy a képen látható tanulók szovjet vasutas egyenruhát, illetve egy műszaki iskola egyenruháját viselik.

E leleplezés kiváltotta a külföldi újságírók és a megfigyelők körében keltezt nagy hatást.

A Glezoz ellen emelt vád fő pontja, hogy állított találkozt Kosztasz Kolijannisszal, a Görög Kommunista Párt Politikai Irodájának tagjával, amikor az átmenetileg illegálisan Görögországban tartózkodott. Kolijannissnak sikerült a lefolytatás és bíróság eléállítás elől külföldre menekülnie. A bírő megkérdezte a terhelő tanút, vajon a rend-

őrk látták-e, hogy Glezoz és Kolijannisz találkoztak. A tanú kénytelen volt nemmel válaszolni.

A bírő erre megkérdezte, vajon Kolijannisz és a többi neves kommunista — akik neve a perben szerepel — annak idején nem más okból jött-e Görögországba, minthogy kémkedjen.

A titkosrendőrség tisztje elismerte, hogy nem sikerült kézbe fogható bizonyítékokat szerezni az aliféltákos kémkedésről.

A törvényeknek és a büntető perrendtartásnak egyáltalán meg nem felelő eljárás folytatására igen jellemző a délutáni tárgyalás következő szakasza. Az ügyész hirtelen megkérdezte a vád központi tanuját, vajon Glezoz kommunista volt-e már 1941. május 31-én, amikor a horogkeresztet lobogó letelepte az Akropoliszra. Glezoz maga is jelen volt a tárgyalóteremben, ez ügyben megem őt kérdeztek meg.

A titkosrendőrtiszt »nem« mel felelt, a bírő ekkor kijelentette, »tehát cselekedett akkor követte el, amikor még nacionalista volt és nem fertőzte meg a kommunista betegséggel.«

A bírő és az ügyész is ilyen gyermekes és neveléses módon kísérlete meg, hogy törvényellenes kérdésekkel a jobboldali nacionalista körök javára könyvelje el a kommunista Glezoz hősit. A kihallgatás további ré-

szében a »tanú« ismételt ilyen kijelentésekkel: »Valószínűleg,« »feltételezhető«, »úgy hisszük« stb.

Bő lére eresztett fejtegetéseiben egyetlenegy pontosan meghatározott adat sem volt tényleges kémtevékenységről.

A délutáni tárgyalás második részében az ügyvédek intéztek kérdéseket a titkosrendőrtiszt felé. Az egyik ügyvéd megkérdezte: »Ön hivatalosan foglalkozik tehát a kommunistaellenes harcral?« A terhelő tanú azt válaszolta, hogy feladatai szélesebb körűek.

Amikor már a második kérdésnél bizonytalanságot árukt el, a tanú segítségére siető bírő válaszolt először a védő kérdésére.

Az ügyvéd ezután megkérdezte: »Nos, akkor a vádlottak melyik ország javára kémkedtek?« A tanú segélykérően körülnézett, majd végül vonakodva így szolt: »Egy vasfüggöny mögötti ország javára.«

Arra a további kérdésre, hogy melyik ország javára, a titkosrendőrtiszt így felelt: »Ezt nem mondhatom meg önnek.«

A tanú a további kérdésekre válaszulva ismételt »hivatali titoktartási kötelessége« mögé bújt. Végül pedig tehetetlenül a sermibe bámolt azoknál a kérdéseknél, amelyekre nem volt képes felelni. A tárgyalást szombat reggel folytatták.

A műemlékekről és

gyulai vár és a budai, a soproni városnegyedek helyreállítása nemzetközileg is figyelemre méltó.

Néhány évvel ezelőtt a műemlékvédelem csak néhány építész, műtörténész ügye volt, most már mindinkább társadalmi gondoskodással válik. Több városban a tanácsok szívesen foglalkoznak a helyi műemlékvédelemmel és lelkes szakemberekből, a múlt emlékeinek kedvelőiből szervezett társadalmi bizottság — mint Szegeden a műemlékvédelmi bizottság — segít nekik ebben a munkában. Sok helyütt már széleskörű felvilágosító munka is folyik, kisebb-nagyobb előadásokon ismeretlik, hogy egy-egy műemlék milyen korból való, hogyan tükrözi kora társadalmi viszonyait, művészi stílusát, építész technikáját. Egyes területeken — ott, ahol sok az ilyen épület —, mint Miskolcon, különösen tevékenykednek a műemlékvédelem terén. Ezt az éppen most megtartott miskolci, többnapos műemlékvédelmi ankét is bizonyítja.

Szeged műemlékvédelmi szempontból sajtósági helyzetben van. A régi épületeinek nagy részét az árvíz elsöpörte, ezért kevés több évszázados műemlék maradt fenn (a Dömötör-torony, a templomok). Egy-két épülete a XIX. század első felének törekvéseit tükrözi. Ezért viszonylag több »fiatal«, csak néhány évtizedes épületre került a védettséget jelző kis márványtábla. Ezek az épületek nagyrészt az árvíz utáni, szegedi rekonstrukció néven ismert nagyszabású városrendezés, s városépítés gyümölcsei. Egy-egy jellegzetes, művészettörténelmi viszonylag új, de már azóta befejezett és elhagyott stílus-törekvés, stílusirányzat — a klasszicista, a romantikus és az eklektikus építészeti — szép megjelenési formái. Most, a vasbeton-szerkezetekkel, előregyártott elemekkel operáló, modern építőipar, a nehezen, de bontakozó szocialista építészeti korban már bajosan építünk olyan belső terekkel és túlzottan tagozott hom-